

være Tale, og at Bestyrelsen i Grunden ikke har noget Stort at betyde. Dette troer jeg virkelig ikke er saa, og kjender man noget noiere til, hvorledes Hjalpekasserne blive bestyrede rundt om i Landet, saa troer jeg, at man vil give mine Ord Bisald. Spørger man om, hvorledes Kasserens Status er for Diebliffet, saa ligger det Svar for Haanden: de 63 Hjalpekasser, der findes i Kongerigets 137 Herreder, eie for Tiden omtrent 296,000 Rbd.; ved Slutningen af Aaret 1847 eiede disse Kasser 195,000 Rbd., og i Slutningen af Aaret 1848 eiede de omtrent 225,000 Rbd. Naar man nu veed, at Indtægterne i 1848 — nemlig i Renter af Capitaler, der vare udfatte i Tilffud af Lærerne, af Skolekasserne, af Communerne, af Præsterne og i andre tilfældige Indtægter, — i det Hele beløb sig til omtrent 25,000 Rbd., hvoraf omtrent 18,000 Rbd. vare ordinære Indtægter, og at Udgifterne i det samme Aar beløb sig til omtrent 16,500 Rbd., og naar man endvidere lægger Mærke til, at efter Fundatsen af 1ste August 1817 kun $\frac{1}{4}$ kan oplægges, saa vil man strax see, naar man sammenligner disse 2 Summer — og jeg tør indestaae for, at de ere aldeles rigtige —, at man, idetmindste i det nævnte Aar, har oplagt Mere end $\frac{1}{4}$. Vil man gaae de enkelte Kasser's Regnskab igjennem — og jeg er saa heldig at være i Besiddelse af et fuldstændigt Regnskab for alle 63 Kasser —, saa vil man komme til det Resultat, at man paa de forskjellige Steder oplægger langt Mere, end man egentlig maa, og man unddrager altsaa Skolelærernes Enker en Understøttelse, som de egentlig og meget haardt kunne trænge til. Det skal ikke være mig vanskeligt at paavise Exempler paa, hvorledes Skoledirectioner affinde sig med Skolelærerenker paa en, jeg kunde næsten sige, høist ubarmhertig Maade. Det vil fremgaae af de Dplysninger, jeg her har i min Haand, at der i det nævnte Aar fra Skolelærerhjalpekasserne blev uddeelt Pensioner til 548 Enker, der kun fik ialt omtrent 8400 og nogle faa Dalere, altsaa i Gjennemsnit kun 15 Rbd. 36 $\frac{1}{2}$ til hver Enke. Naar jeg vilde gjennemgaae, hvorledes man pensionerer Lærerne, kunde jeg anføre, at i det nævnte Aar — thi det er

for 1848, jeg har et fuldstændigt Regnskab, — blev der til 150 Lærere kun udbetalt omtrent 2800 Rbd. i Understøttelser, altsaa i Gjennemsnit 18 Rbd. 64 $\frac{1}{2}$, og noget Eignende er ogsaa Tilfældet med Understøttelserne til Hjalpekasserne o. s. v. i det nævnte Aar. Jeg har tilladt mig at fremføre disse Dplysninger, fordi jeg troer, at det af dem vil være klart, at Skolelærerenkerne faae overmaade Lidet af Hjalpekasserne, og for at antyde min Mening, den nemlig, at jeg troer, at man kunde yde dem langt Mere. Det er imidlertid ikke alle Steder, at man behandler Skolelærerenkerne paa en saa haard, jeg kunde næsten sige, ubarmhertig og hjerteløs Maade, og jeg skal i saa Henseende anføre Langeland, der har sin egen Fundats, som en hæderlig Undtagelse. Skoledirectionen bestaaer der af Amtmanden, af en Provst og 2 Proprietairer; men i 1848 traf Directionen den humane Foranstaltning, at man ansøgte Cultusministeriet om Tilladelse til i Bestyrelsen at optage 3 Skolelærere, hvilket Cultusministeriet indrømmede. Jeg vil nu ingenlunde dermed sige, at det er, fordi der er kommet Skolelærere ind i den langelandske Skoledirection, at Enkerne der ere stillede langt bedre end paa nogetstomhelst andet Sted i Landet, men jeg vil kun anføre, at Maximum for Bidragene til Skolelærerenkerne paa Langeland ifjor var 63 Rbd. og Minimum 40 Rbd., og jeg troer, at man ikke noget Sted skal kunne opvise Exempel paa, at man yder Skolelærerenkerne paa Landet Saa meget, thi det Høieste, man yder andre Steder, vil omtrent variere imellem 25 og 30 Rbd. Derimod kunde man anføre mangfoldige Exempler paa, hvorledes man paa mange Steder endog lader Skolelærerenkerne lide formelig Nød, idet de ikke engang faae de omtalte 15 Rbd. i Gjennemsnit. Jeg skulde saaledes kunne paavise, at en Provst ligefrem har givet en Skolelærerenke Anviisning paa Fattighkassen, da hun søgte om lidt mere Understøttelse, og jeg kunde nævne, at en Provst svarede en Skolelærer, der spurgte, hvorledes at han skulde komme ud af det, da han Intet havde at leve af: „Ja, Du kan blive smidt paa Fattighuset“. Jeg skal ikke her paa dette Sagens Trin fremkomme med yderligere Dplysninger, men jeg